

Visitationstal Nederluleå församling

Visitationen är genomförd delvis under 2021 med avslutning 28 och 30 januari 2022

Idag är den sista dagen på en biskopsvisitation, som både varit ovanligt lång och ovanligt kort. Vi påbörjade planeringen för två år sedan, men som vi har fått skjuta upp, ändra och göra om igen flera gånger. Våra möten har varit med så långa mellanrum att det ibland varit svårt att minnas vad vi sa förra gången och mycket kan ha förändrats mellan varven. Dessutom har mycket av det som brukar hända under en visitation inte kunnat genomföras, vilket jag beklagar. Jag hade gärna träffat både ideella medarbetare och församlingens ungdomar, men det var inte möjligt. Jag är ändå glad över alla er som jag mött, och vi har fört samtal om församlingens glädjeämnen, utmaningar och framtid. Tack för goda möten!

I mitt uppdrag som biskop ingår att regelbundet besöka stiftets församlingar i det som kallas en "visitation". Syftet är att uppmuntra församlingarna i arbetet och att se till att allt står rätt till och att församlingarna inte släpper taget om Svenska kyrkans gemensamma liv och ordningar. Inför varje visitation görs en genomgång av att ekonomi och förvaltning är i god ordning (hos er var det alldeles utmärkt). Visitationen lägger sedan fokus på församlingens huvuduppdrag, som handlar om kristen tro och gemenskap och att gudsriket ska bli synligt i världen och skapelsen värnas och upprättas.

Vi har under den här visitationen, i olika möten, samtalat om gudstjänstliv, diakoni och undervisning, om församlingens gemenskap och visioner och om utmaningar och glädjeämnen. Nu, i det här talet, vill jag 'kvitta tillbaka' och dela med mig av mina intryck och något av vad jag sett och hört hos er.

Pandemitiden har ställt till det, men den har också satt fokus på församlingens uppdrag och ni, och många andra församlingar i stiftet, har visat på stor kreativitet och nytänkande i de svåra omställningar som smittskyddsrestriktionerna har inneburit.

Nederluleå församling inrymmer en stor mångfald. Här finns medeltidskyrka och moderna stadsdelskyrkor, samarbetskyrka med EFS, missionshus och bygdegårdar. Här möts stad och land, världsarv och nysatsningar och ni har flera stora arbetsplatser inom församlingens gränser, liksom sjukhus, flygplats, universitet och häkte, som ni har ansvar för att betjäna med själavård. Jag gläds över att ni bejaktar den mångfalden och låter kreativiteten frodas. Att ni vågar arbeta decentraliserat. Inte minst för barn och unga är närheten i den egna stadsdelen eller byn viktig, liksom att de kan bygga relationer till de människor som möts och arbetar där. Det gynnar både gudstjänstliv och lärande. Mångfalden är något som ni bejaktar, men också något som utmanar er. Vad händer med möjligheten att verka i de områden där ni inte har lokaler, som till exempel de nya bostadsområden som växer fram i församlingen? Jag vet att ni arbetar med att hitta möjligheter, men att det inte är alldeles enkelt.

Det spritter verkligen av liv här hos er! I kyrkor, församlingshem och i byarnas bönhus möts människor i helg och vardag till bön och gudstjänst i en mängd olika former. Ni hittar former för gudstjänster med barn och unga och dit hittar många barnfamiljer. Samtidigt uttrycker ni en oro över frånvaron av barn och unga i andra gudstjänster. Det blir som om olika gudstjänstförsamlingar lever skilda liv i samma kyrkorum. Det är en utmaning som ni delar med många församlingar och vi lever i ett väldigt ålderssegregerat samhälle, så det är kanske inte så konstigt att det smittar av sig. Men det är ändå något som skaver när våra gudstjänster inte rymmer alla åldrar. Jag vill uppmana er att tänka vidare kring hur ni ska kunna hjälpa de olika gudstjänstförsamlingarna att komma närmare varandra.

Ni har många verktyg som ni redan använder, som kanske kan skruvas lite till. Era "kyrkisar", unga kyrkvårdar som går bredvid de rutinerade för att lära sig, är ett sådant. Ert rika musikliv är ett annat. Vilka körer sjunger i vilken gudstjänst och vad gör det med möten och åldersblandning? Möter de ibland varandra? Finns det tydliga moment av igenkänning mellan de olika gudstjänstformerna? Jag är övertygad om att ni har goda förutsättningar för att komma en bit till på vägen mot generationsöverskridande gudstjänster, som innehåller något för både nybörjare och kyrkvana, där de olika gudstjänstfirande grupperna alltmer kan smälta samman.

Jag ser att ni fortsätter med digitala sändningar av gudstjänster, det gläder jag mig över och tänker är klokt. Vi ser att nya människor kommer till gudstjänsterna när vi öppnar upp fysiskt igen och att de ofta hittat dit via de digitala gudstjänsterna. Och äldre som har svårt att ta sig till gudstjänsten får möjlighet att delta på distans i ett kyrkorum och med medverkande som de känner igen och har en relation till.

Lärande, undervisning och trosför djupning är nyckelfrågor i vår tid. Många människor har en positiv inställning till kyrka och tro, men allt färre har kunskap och förtrogenhet som gör dem frimodiga nog att dela tron med andra. Vi behöver arbeta medvetet för att både nybörjare och kyrkvana ska kunna fördjupas i sin tro och lära sig mer om den. Nyligen skrev vi biskopar ett brev till Svenska kyrkans församlingar om detta. Där säger vi också att hjärtats, kroppens och hjärnans kunskap hör samman. Vi lär oss på många olika sätt.

Därför gläder jag mig över att se hur ni arbetar med kyrkomusiken som en lärandemiljö. I körererna har ni många ideellt engagerade i olika åldrar. Ni vill ge dem möjlighet att upptäcka musiken, men också den tro som texter och musik berättar om. Ni använder också musiken som en lågtröskelverksamhet och en väg in i församlingen för unga vuxna. Det här sättet att arbeta medvetet med att låta körererna inrymma både gudstjänst och undervisning och diakonins omsorg om varandra är värt att tänka vidare kring.

Ni har talat om behovet av undervisning och samtal med vuxna. Kanske finns det fler befintliga verksamheter som kan vävas ihop på liknande sätt? Fler arenor som på ett tydligare sätt kan fungera som lärandemiljöer för kristen tro?

Som alla församlingar ser ni hur skolkontaktarna är beroende av inställningen hos enskilda rektorer. När rektorn välkomnar er, kan ni besöka skolorna och det skapar relationer som i sin tur påverkar inställningen till konfirmation och ungdomsverksamhet. Ni har sett konfirmationssiffrorna sjunka och det delar ni också med många andra. Så länge en majoritet konfirmeras, kommer de ungdomar som känner sig osäkra på vad de själva vill ha lättare att följa med strömmen och anmäla sig, men när siffrorna minskar blir det mer och mer ett aktivt ställningstagande att välja konfirmation. Ni har haft många unga ledare och jag tror att ni kan komma dit igen. Frestelsen är att stirra sig blind på dem som inte kommer och glömma att glädjas över de unga som faktiskt gör det aktiva valet att satsa tid och kraft på att delta. Om de trivs, kommer det att påverka deras relation till kyrka och tro för lång tid framåt. Om de trivs och vill blir unga ledare är de i sin tur dörröppnare för andra unga som vågar komma.

I våra samtal om församlingens diakoni berättar ni om en mångfald av diakonala verksamheter. Ni möter verkligen många människor i väldigt många olika sammanhang och det finns en glädje över att samverka med andra aktörer.

Era utmaningar på det här området handlar mer om att arbeta samlat och strategiskt än om de olika goda verksamheterna i sig. När vi möttes första gången kring detta hade ni påbörjat arbetet med en diakonipastoral och nu vet jag att det arbetet fortskrider. Ni har goda förutsättningar att göra ett kvalificerat arbete som verkligen gör skillnad om ni gemensamt kan arbeta vidare med frågor om prioriteringar, mandat och ledningsfrågor inom diakonin. Då kan det goda arbete ni redan gör vässas ytterligare.

I våra samtal har vi också pratat om vikten av att hitta former för att engagera ideella i församlingsarbetet. Dit hör också att ideella ges mandat och tillit. Det kan handla om att få nyckel till församlingens lokal, att få bidra med sin kompetens, till exempel sådan man kan utifrån sitt yrke, och att vara med, inte bara i genomförande utan också i planering och prioriteringar. Det gör något med oss att gå från "att anställda planerar och genomför och alla andra deltar" till att vi gemensamt tar ansvar för församlingens liv. Det kulturskiftet behöver vi arbeta med överallt i kyrkan. Ett exempel hos er är hur den internationella gruppen tar stort ansvar för den årliga temadagen. Ett annat hur ni engagerat en lokal skoterförening för att dra upp spår som ni använt för pilgrimsvandring vintertid. Säkert kan ni överföra de erfarenheterna till fler områden.

Nederluleå församling har sedan länge en medvetenhet om att ni hör samman med hela den världsvida kyrkan och ni tar också dess utmaningar på allvar. Ni arbetar aktivt för både social och ekologisk hållbarhet och ni vill inte sluta er inåt utan vara vända mot det samhälle och de människor som behöver er tjänst.

I er församlingsinstruktion talar ni om att ha en blick för "dem ni inte möter". Trösklarna ska vara låga och dörrarna öppna. Jättebra! Men glöm inte bort att vägen till dem ni inte möter alls, eller ganska sällan, oftast går via dem som ni möter ofta. Att rusta dem ni möter till att vara frimodiga i sin vardag och välkomnande i er gemensamma söndag ger betydligt större kontaktytor än vad församlingens aktiviteter kan klara av. Lågtröskelverksamhet och fördjupning står inte i motsättning till varandra, utan är varandras förutsättningar.

Ni har ju också i församlingen unika möjligheter att möta många av dem som inte söker sig till församlingens lokaler genom att ni har ansvar för institutionssjälvård på sjukhus, vid universitet och på häktet. Där sker många möten, som kan ge hopp och framtidstro i utsatta lägen och i nya livsskedan. Då är ni inte på "bortaplan" utan på "Jesu hemmaplan". Visst var han i templet och i synagogan, men huvuddelen av tiden vandrade han runt på ställen där människor tillbringade sin vardag och mötte dem där. Det ni kan göra på universitet, på sjukhus, på häkte och på många andra ställen där människor finns.

Till den världsvida kyrkans utmaningar hör också relationen till vårt urfolk samerna. När ärkebiskopen i höstas framförde Svenska kyrkans ursäkt till det samiska folket, följdes det av ett antal åtaganden som visar att ursäkten inte bara är tomma ord, utan leder till handling. Det handlar bland annat om att forma ett kyrkoliv, där samer får bära med sig sitt språk och sin kulturella identitet. Tillsammans behöver vi se till att åtagandena omsätts i praktiken och jag vet att ni påbörjat ett arbete med att lära er mer och att söka vägar att göra det.

Med det vill jag avsluta den här visitationen. Det blir så tydligt att de ord jag valt som mitt valspråk lever här: "Gud verkar i er". Tack, kära Nederluleå församling för allt gott ni gör! Jag ber att Guds heliga Ande ska fortsätta leda er på alla era vägar, så att ni med kraft och frimodighet kan tjäna Kristus i era medmänniskor.

Åsa Nyström
Biskop